

Mikkelsdag og livets træ.

Dagen den 29. september bærer fra gammel tid navnet Mikkelsdag. I den katolske kirke er det helligdagen for ærkeenglen Michael. Det var ham, der ifølge den kirkelige tradition bekæmpede djævelen i skikkelse af en drage og havde held til at styrte ham ned i afgrunden. Mikkelsdag er derfor også en helligdag, som er blevet fejret i Danmark. Men når traditionen med Mikkelsdag har holdt sig næsten helt op til vor tid under vore hjemlige himmelstrøg, selvom de katolske helgendage forsvandt med reformationen i 1536, så skyldes det imidlertid nok noget ganske andet og mere jordnært end kampen mellem det gode og det onde, som ærkeenglen repræsenterede. For ved helligdage, hvor mange mennesker valfartede til købstædernes store kirker eller andre særlige helligsteder, var det tradition at afholde markeder. Og når nu Mikkelsdag faldt på det tidspunkt, hvor høsten var i hus, og afgrøderne skulle afsættes, så var det oplagt at kombinere højtiden med et høstmarked. Det udviklede sig i tidens løb til et af årets største markeder og den dag, hvor man på landet holdt høstgilde. Og indtil for få generationer siden var det samtidig en lejlighed til at fæste tjenestefolk for den kommende vinter.

Nu er markederne Mikkelsdag for længst opført med at eksistere de fleste steder. Og markens afgrøderne forhandles ikke længere på markedspladser blandt luftgynger, madtelte, og feststemte mennesker. De køres i stedet til store betonsiloer, hvor den videre behandling og salg varetages af nogle få mænd, som har alt for travlt til at tænke på fest. På samme måde som det er tilfældet med det meste arbejde i vor tid. Høsttiden er ikke længere en periode af året, der på afgørende vis adskiller sig fra alle andre perioder. Landmanden har travlt året rundt. Og høstresultatet - så vigtigt det endog måtte være - kan ikke i sig selv sikre familiens udkomme. I et samfund, hvor kun de færreste har direkte forbindelse med landbruget eller har rod i landbokulturen, er det nok heller ikke udbredt, at skænke høsten ret mange tanker.

Når det daglige brød er noget, der købes i butikker, ovenikøbet til overkommelige priser, og folk der dør af sult er noget, som hovedsageligt finder sted i fjerne egne af verden, så kan det være svært helt at forstå den betydning, høsten tidligere har haft og stadig har for mennesker på mindre privilegerede steder. Men når det alligevel giver mening at fejre høstgudstjeneste hér os, så er det fordi, vi mindes os om, at vores velstand ingenlunde er nogen selvfølge. Og fordi det er med til at rive os ud af den vildfarelse, at vi magter at klare alt i verden og vor egen tilværelse selv. Eller som det hedder i et digt fra 1670, der skildrer årets gang: "Mikkelsdag skal høsten mindes og Guds engle-varetægt, Gud skal midt iblandt os findes, loves uden mål og vægt. Han os hidtil haver sparet og herefter vil bevare". Ja, høsten skal være en anledning til, at vi også i vor tid tænker på og takker for, at vi i al vor færd får hvad, vi behøver til krop og sjæl. At vi kan spise os mætte, må have tøj til kroppen og et sted at bo. Men også, at der er nogen, som holder af os og skænker os den omsorg og kærlighed, som er nødvendig, for at vi kan leve.

Høsten skal minde os om, at vi trods al vor dygtighed, når det kommer til stykket, er afmægtige i forhold til de helt grundlæggende forudsætninger for livet og alt det, der for alvor betyder noget i tilværelsen. Og den skal vise os hen til ham, der alene formår at skænke os trøst og nyt mod på tilværelsen, når sandheden om vor egen utilstrækkelighed går op for os.

Nok kan vi manipulere med gener og forbedre såvel planters som menneskers arveanlæg. Men vi kan ikke selv tilvejebringe liv. På samme måde kan vi nok forlænge livet og forhale døden med medikamenter og teknik. Men vi slipper ikke udenom døden. Vi kan oprette institutioner, der tage sig af vore børn, de gamle, og de syge. Men vi kan ikke betale os til ægte nærvær og omsorg hos de, der ansættes til at gøre arbejdet. Vi kan binde andre mennesker til os med økonomiske eller andre bånd. Men vi kan ikke fremtvinge deres kærlighed til os. Når det gælder livet, døden, og kærligheden, så kommer vi til kort og må indse vore begrænsninger. Vi har det ligesom grenen på træet: Vi kan ikke vokse og bære

frugt af os selv, men må leve af og ved den kraft, som kommer fra træet.

Problemet er, at vi i vor tid har levet så længe adskilt fra træets stamme, at vi ikke længere véd, hvor den er at finde. Når tilværelsen krakelerer, og verden falder sammen om ørene på os, og vi tvinges til at indse, at vi ikke kan leve frit svævende i luften, da aner vi ikke, hvor vi skal vende os hen med bønner om hjælp. Vi har glemt, at der med evangeliet er skænket os en vej tilbage til den grundstamme, vi har forladt i vore forsøg på at selv at blive træ. Men ved dåben podes vi ind i Kristus, som en lille kvist på Livets træ. Og det træ er helt anderledes, end alle de andre livstræer, vi forsøger at betrygge vores tilværelse med. Han er det træ, der selv gik til grunde. Og dog er han netop den stamme og det træ, vi skal næres ved og leve af. For med hans død og opstandelse "skød livstræet af korsets rod", som Grundtvig siger det. Vorherre Jesus Kristus gav og gav uden nogensinde at sikre sig, og til sidst gav han endog sit eget liv. I evangeliet om ham ser vi derfor, at håbet aldrig er helt ude: Selv det mest ødelagte, misbrugte og tabte liv kan blive nyt og godt - selv den tungeste skæbne kan vendes.

Det eneste, der fordres er, at vi får øjene op for det. At vi erkender, hvor livet og kærligheden har sit udspring og sin kraft fra. At vi indser, vi uden Guds nåde og barmhjertighed er fortabte. Og at vi tror Guds kærlighed omfatter os. Gør vi på det, da ved vi også, at kærligheden forpligter. Som Jesus viste os Guds kærlighed, sådan skylder vi også at møde vore medmennesker med barmhjertighed, tilgivelse, omsorg og kærlighed. Kun i forsøget på at give den kærlighed videre, vi selv har mødt, bevarer vi forbindelsen til og fortroligheden med, ham der har skabt os og opretholder livet for os. Og dermed troen på, at hans tilgivelse og barmhjertighed rækker til både høsten hér og høsten hist.

Finn Ryneld